

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa/hälsa i skolan

Marie Adolfsson

psykiatriutbildningar@gmail.com

Neurodevelopmental disorders – Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

- Disorders of intellectual development - Intellectuell utvecklingsstörning/Intellectuell funktionsnedsättning
- Developmental speech or language disorders - Språkstörning
- Autism spectrum disorder ASD - Autismspektrumstörning/tillstånd
- Developmental learning disorder - Störning i inlärningsförmågan/Inlärningssvårigheter (dyslexi, dyskalkyli)
- Developmental motor coordination disorder DCD - störd utveckling av koordinationsförmågan
- Attention deficit hyperactivity disorder - ADHD
- Stereotyped movement disorder - Stereotyp rörelsestörning/Rörelsestereotypier
- Primary tics or tic disorders – Tics, Tourettes

Arv och miljö

ADHD (prevalens ca 5-7%)

Tre former av ADHD:

- Ouppmärksamhet (ADD)
- Hyperaktivitet-impulsivitet
- Kombinerad form

Gradering: lindrig, medelsvår, svår

Exekutiva funktioner

- Inhibition – att bromsa/stanna upp/hålla tillbaks
- Självrelektion – känna efter, tänka oss för, bli medvetna och observanta på oss själva.
- Tänka i tidslinjer – minnas och föreställa sig framtiden.
- Prata med sig själv – att ha en inre dialog
- Hålla koll på känslor – reglera och nyansera
- Tankens lekplats – att bygga mentala modeller och simuleringar
- Tidsuppfattning

Russel A. Barkley

Dopamin förekommer i en rad viktiga system som bland annat reglerar:

- Motorik
- Vakenhet
- Glädje
- Entusiasm
- Koncentration

ASD (prevalens 2%)

Autismspektrumtillstånd/Diagnos inom autismspektrum

- Autistiskt syndrom
- Aspergers syndrom
- Atypisk autism - genomgripande störning i utvecklingen UNS (utan närmare specifikation)

Gradering inom olika områden: Kräver mycket omfattande stöd, kräver omfattande stöd, kräver stöd

Kognitiva funktioner

- Planera, organisera, vara flexibel i tanken
- Förstå hur andra tänker – theory of mind
- Helhet och sammanhang – central koherens
- Generalisering och imitering
- Abstrakt tänkande
- Perception - tolka/bearbeta/filtrera sinnesintryck och yttre stimuli
- Minne och språk

Samtidiga psykiatriska tillstånd

- Tvångssyndrom OCD
- Depressivt syndrom
- Psykos/Schizofreni
- Ångest/paniksyndrom
- Sömnproblematik
- Ätstörningssyndrom
- Självskaðebeteende
- Beroendeproblematik
- Personlighetssyndrom

TACK!

